

Kaftán, a berlini kalmár Piscator színpadján

— Az Uj Kelet kiküldött munkatársától —

Berlin, szeptember 7. — A Nollendorfer-Platzon nem volt verekedés, holott jöfőre tizesével bujtatták el a kapualjakba a rohamisakos rendőröket, a színház körül pedig seregestől cirkáltak a borkabátos Piscator-hívek. Bent a nézőtérben nem volt botrány, egyetlenegy fütty hangzott el, az is az utolsó jelenetnél. Egyszóval semmi kétség, az új Piscator darab megbukott.

A Piscator premierre nemcsak a színház, a nézőközönség és a sajtó, de a rendőrség is fel szokott készülni. A „Berlini Kalmár” bemutatása után csalódottan és rezignáltan vonultak vissza a kommunis-ták, a kampókeresztések és rendőrok szállásaikra: nem volt „forró” este.

A színpad szerint a „Berlini Kalmár”-t Mehring írta, a címszerepét pedig Paul Baratóff játssza. Valójában azonban az író nem ismer rá a darabjára, a színész nem ismer rá a játékára, mert Piscator a darabot és a színészt saját speciális gépszörnyetegeivel felismerhetetlen masszává gyúrja össze, míg kijönnek belőle az ő felmulhatatlan, szemet kápráztató rendezési effektusai. Közben persze meghal a darab és elsorvad a színész játéka. Ez nem mindig baj, mert Piscator önálló műfajt teremtett a rendezésből, amely az ő kezében olyan szédítő meredekre hágott és olyan káprázatos horizontokra látult, hogy az felér már az alkotóművészet akármelyik másik megnyilatkozásával.

Darab és a színész csak arra való, hogy staffazsul szolgáljon a rendezés szímfőnökéhez. A „Velencei Kalmár”, amellyel a Berlini Kalmár nemcsak nevében rokon még sokáig kerülni fog a világszínpadokon, amikor a „Berlini Kalmár”-ra már senkinek sem emlékezni. Lehet azonban, hogy erről nem Mehring lehet, ismerni kellene a darabot használat előtt és használat után.

Mielőtt Piscator balkezéből a jobb kezébe került. Mert miután Piscator kérszül dolgozta magát rajta, nem lehet már darabról beszélni. Nincs benne cselekmény, nincsen mondanivalója, hiányzik belőle a drámai mag. Az egész nem egyéb, mint néhány kép, amelyeket dübörgő színpadi gépek boszorkányos gyorsasággal vetítenek ki a nézőtér elé.

Kaftán, az öreg szakállas és pajeszés zsidó az ukrán pogromok és a vörös hadsereg üzött vadja száz dollárral a zsebében Berlinbe sodródik. Lánya, a gyöngy és törékeny Jessi beteg tüdejére a svájci hegveken keres patikát. Kaftánnak pénz kell, sok pénz, s valahol Lengyelországban azt hallotta, hogy száz dollárért meg lehet venni egész Berlint. Eljött hát megvásárolni ezt a várost, amely az infláció örületében a dollárt imádja.

— Nem a lechém Berlin — köt ki Kaftán a hatyjával a Grenadierstrassen. — Vajon merre van itt Mizrach — szakad ki belőle az első kérdés a metropolis szörnyű Babeljében.

— De ki törődik itt a Mizrachal — eszmél rá rögtön. A dollár itt az isten és a bálvány — s elégedetten üt rá a zsebére.

Hatalmas hajszá indul meg Kaftán száz dollárjáért. Ragyogó asszonyok és ragyogó üzletek kínálják magukat, mint a prostituáltak. Müller, a kampókeresztés fiskális kiszimatolja Kaftán dollárjait és üzleti érzékét, mögéje áll és Kaftánt, aki közben szakállát megstutzoltatta, kaftánját pedig zakóra cseréli át, felkapja az infláció fergetője és szédítő magasságokba repíti. Az egész persze nagyon valószínűtlen. — Kaftán eljut a csúcshoz, bankok, gyárak és vállalatok tömkelegének teletjéről intézi a gigászi város gazdasági vérkeresését. Estéjyt ad amelyen miniszterek, kampókeresztés vezérek és a háború emlékeiből élő és katonai puccsokon gondolkodó agyalágyult tábormokok udvarolják körül. És

ekkor jön a tragédia. Nem a szokásos formában, nem a tragikus hős meghalása az erkölcsi világrenddel, mint azt az iskolában tanítják, a tragédia a Stabilizáció formájában robban bele a vidék estélybe. Kaftán egyik pillanatról a másikra elvesztette egész vagyonát és feltartóztatlanul zuhant bele a mélybe. Lányát elcsábítja a kampókeresztés fiskális, a Grenadierstrassen ölik a zsidókat, aztán minden csendes lesz, jönnek az uccasprók, s elseprik az infláció és a polgárháború maradványait, egy köteg elértéktelenedett értékpapírt, egy törődött acélsisakot és egy hullát.

Ez történik, illetve nem történik a darabban. Mindez a vérszegény és valószínűleg cselekmény alkalmat ad Piscatornak arra, hogy csodálatos művészetét megcsillogtassa. Ez a kivételes lehetőség rendezőművész jéggefagyott extázisban imádja a gépeket. Egy halom véltűgép, kerekék, szíjak és ezer furfangos lendítőkerek, súlyszelő és emelő szerkezetek dolgoznak azon, hogy az illúzió teljes legyen. Ez már nem színház, eleven film. Vakító fénybűtök szaladnak dróton egyre feljebb és feljebb, ahogy a dollárkurus egyre magasabbra hág. Az egész színpadot, amelynek minden porcikája örökös mozgásban van, pilanatok alatt elnyeli a súlyszelő és új kulisszák usznak a színpad homlokterében. A színpad, nem sőtőtül el soha minden változás a nyílttérben megy végbe.

Kaftán megjön a vonattal, megy, mendégél, de sohasem ér a színpad végére, mert a színpad ellenkező irányba mozog. S ahogy megy, mendégél elér egy földalatti villamosállomásra, leszáll a lépcsőkön, felül a villamosra, megy a villamos a föld alatt, s kifut gyárak tövében a szabad levegőre. Mindez egy szusszanásra történik, anélkül, hogy a függöny egy pillanatra is összecsapódna. De nemcsak az a káprázatos rendezés az, ami szakadatlan izgalomban tartja a nézőt. Piscator kórusral és zenével is dolgozik. Háthorizontát melódiákkal, amelyek plasztikusan festik alá a rendezés monumentális vázát. Borzalmas orcheszter ez. A jelenés sötét színpaddal kezdődik. Fénybűtök jelzik a színpad felső sarkában 1914 július 30. Egy halom fekete fej lebeg a levegőben. Nem látni semmi mást, csak sötét és fekete leplek között a fejek ordejét. Elöl a kórusvezető feje magaslik ki a többi közül és rázendítenek a háború dalára, rettenetes melódiát énekelnek, amely annál szörnyűbb lesz, ahogy a fénybűtök keresztül ugorják a betéket, hónapokat és esztendőket. A fejek dalolnak és az emberek hátán keresztül fut a hideg, ágyuk dörgését dübörög keresztül ezeken a melódiákon. Mire a fénybűtök az infláció évét mutatják, a fejek elusznak, elmosódnak a térben, köddé foszlanak s rohog be az állomásra a vonat, amely hozza Berlinbe Kaftánt, mesés száz, dollárjával.

Egynehány jelenet a rendezőművészet paroxizmusáig kapaszkodik fel. Az agyalágyult tábormokok gyűlésébe, a hol egy komikus „Mars auf Berlin” lehetőségét fontolgatják, beront egy tiszt Cion bölcsének jegyzőkönyvét lobogtatja a kezében: „rájött” a zsidó maffia titkaira. És már el is nyeli a tábormokokat a súlyszelő, Cion hét ördögi ábrázatu véne, — úgy ahogy a kampókeresztés fantáziájában élnek — kísértés éneke kezd, a szörnyű ének végén lehull róluk az alare és kicsillan mögötte az acélsisak. Némi morgás kísértte a nézőtérrel ezt a jelenetet, akadtak néhányan, akik azt hitték, hogy Piscator az antiszemita legendákban élő Cion bölcsseit perszonalifikálja, nem vették észre a perszifilázst, hogy a rendező éppen a kampókeresztés akgyrémét vetíti ki a színpadra.

Paul Baratóff, aki Ben Zwi néven a

jidis színpadok legnagyobb színésze, játszotta Kaftán valóságátlenül stilizált szerepét. Ennek a légnemű alaknak valamelyes életet csak az adott, hogy Baratóff mindvégig fiddischül beszélt Kaftán szerepében. A nagy realista aktornak, aki mesterien játszik az emberi fájdalom és öröm összes hurjain, kivételes tehetsége dacolt a rendezés rákényszerített béklyóival és bár Piscator automata gépet farag minden figurából, egy egy jelenetben, különösen amikor Kaftán egész élete összeomlik, elementáris erővel tört ki Baratóffból a klasszikus drámai erő. A szó szoros értelmében a szíve vérrel játszott meg Kaftán figuráját. Az egész cselekmény történése tegnapra esik. A nézőtér frissen emlékszik még az antiszemita lapok frazeológiájából, hogy a „Berlini Kalmár” dollárjával összevásárolja a házakat és árvák és özvegyek könnyein keresztül palotákat és bankokat harácsol össze. Schylocknak, a velencei kalmárnak figurája a történelmi távoli kódébe vész. Ha nagy realista színjátékok színpadra viszik nem kell ugynevezett időszerű emóciókat. Kaftán alakja viszont veszélyesen aktuális és Baratóff, aki éppen olyan jó zsidó, amilyen jó színész, nagyszerű játékkal leenyhítette Kaftánnak igaztalanul és fantasztikusan megkonstruált arcélet. Baratóff játékában százasorosan aláhúzza, hogy Kaftán öntudatlanul sodródik a pénzügyi hatalom felé és hatalmas lépéseit lányának beteg tüdejé irányítja. A többi figurák szabályosan és gépszerű pontossággal suhannak keresztül lélek-telenül a kulisszák között.

A nézőtér feltűnően gyéren tapsolja a jeleneteket. Amikor a függönyt leeresztik, igénybe kell venni a klakkot, különben nem jelenhetnének meg a színészek a lámpák előtt. Nincs közönségsiker a nézőtérben és nincs verekedés a színház előtt. Kevés benne a kommunista propaganda. Piscator eddigi darabjaiban néven nevezte a gyermekeket és félre nem érthető egészen egyszerű szavakkal adott kommunista programot. A színház programja ma sem változott. Fent a színészfolyósokon a rendezői utasítások között hirdetőmény hívja össze a színészeket az ajábbi furcsa szöveggel:

K. P. D.

(Kommunistische Partei Deutschlands)
Betriebszelle: Piscatorbühne

„An alle Bühnenarbeiter“ (Értve ajatta az összes színészeket és kulisszatolókat — így kezdődik a felhívás, amely üzemi értekezletre hívja össze a színház munkásait. Ennek a munkaközösségnek tagja Piscator is, akinek mellékesen két autója is van és talán az övé a legszebb lakás Berlinben, tagja páholynyitogató asszony is. Csak a sztárok nevé, Paul Baratóff és a többi főszereplők nem üzemi munkások. Velük, mint jó, de polgári anyaggal kénytelen-kelletlen dolgozik a színház.

A „Berlini Kalmár” valahogy kiesik Piscator programjának egyenes vonalából. Nem ordít ki belőle a kommunista propaganda, csak valahol a sorok közül szűrődik keresztül, hogy mindaz, ami történik, azért történt, mert a polgári társadalom rossz és megméltelyezett. Nem harsog azonban ez a megállapítás annyira, hogy a kampókeresztés verekedést kezdhettek volna. Ez pedig meg is pocsétozza a darab sorsát. Maga a rendezés nem ujság Berlinnek, annak fokozása és szufolása fárassza a nézőt. Még egy néhány sor menni fog, mert talosok pénzt invesztáltak bele ahhoz, hogy egykönnyen le lehetne venni a műsorról, azért elűnik majd az ismeretlenben, úgy helyet adjon egy új Piscator-meglepetésnek.

Jámbor Ferenc

Zongora-és hegedűiskolák
valamint az összes többi kották
legolcsóbban kaphatók

Király

zeneműszaki vezetésben
Cluj-Kolozsvár, Főtér 15.

**Jean Ebstein
lassított felvételei**

A modern filmtechnikát egy fiatal zsidó francia rendező korszakalkotó felfedezése lényegesen előbbrevítte.

A közönség előtt ismeretes, az ugynevezett lassított eljárás (zeitluene) ami lényegesen abból áll, hogy bizonyos, sokkal gyorsabban forgó felvételekkel másodpercenként sokkal több filmkockát fotografálunk mint a rendes tempónál s ami normális gyorsasággal vetítve, természetesen lassítva, de gyönyörűen tagolt rimusban mutatja be a mozzásokat.

És ezzel az eljárással készült felvételeket oktató és tudományos filmekben, főleg azonban hirdatóban és ismeretterjesztő filmekben volt alkalmunk látni.

Jean Ebstein, a fiatal, kiváló francia zsidó rendező egy nagyszerű újítással lepte meg most a szakközönséget. Nemrég befejezett filmjében az „Ushed-láz összeomlása”-ban rendes használatba vette ezeket a lassító gépeket.

Mély pszichológiai megfontolással a lassító gépre bizza azoknak az elrejtett, m-percek századrészei alatt lefolyó apró munkái és gesztusmozzanatok fotografálását, amely egy-egy érzelm legkifejezőbb érzékeltetői és amikről a rendes felvétel nem számol be.

Szóval nem találkozunk filmjében „lassított felvételekkel”. Nem is tudja a közönség soha, mikor fotografált a lassító gép, de az érzelm kifejezése rendkívül megkapó természetességgel jelennek meg Eddig egy-egy belső érzés kifejezését lássu, tagolt „megjátszással” kellett érzékeltetni a szereplőnek. Jean Ebstein ezt kiszűri ki. Feltétlenül nagy szerepet vállunk ettől a metódustól, bizonyos területeken egész új utakra fog terelődni a rendezés és a forgatás problémája. Talán egy példával jobban megvilágíthatjuk ezen jóslásunkat. Legyen a feladat:

A színész gyanúlanul egy levelet bont fel olvasni kezd és lassan változik az arckifejezése. Mert, mondjuk, egy borzalmas hírt tud meg belőle. Ezt meg kell „játszani”. Lassan, egymásután tagolva, az érzésfázisokat. Az eredmény lehet elsőrangú, de sohasem teljesen kielégítő módon naturális. Fáradságos nagy munkát, kiváló teljesítményt kíván ami a legnagyobb művészek játékában is fátyolozva van némi melegséggel. A lassító gép előtt ez mind elmarad. A színésznek nem kell alakítani, lassu folytonossággal kihozni az egymásutánj emóció-változásokat; felkapja a lapot és a legszédőbb gesztusal szablon felkiált, elmosolyodik, ha tegyük fel, jóhírt kell megünnölnia, gyosan, spontán, úgy, ahogy éppen diktálja az érzése.

A lassító gép azonban közben méretek perget le és sohasem látott természetességgel jelenik majd meg előttünk a vásznon, a jelenet szétbontva a mosoly legapróbb részleteire, könyörtelen őszinteséggel fejzeze ki előttünk egy lassu érzelmváltozás lefolyását.

Jean Ebstein korszakalkotó munkát vezetett aminek a folytonossága a filmszakmában oly nagy, hogy méreteiben talán az új csodát, a Thon-filmet is legvözi.

latkozatásnak tekintette. Az álarának je-

Lobstein Rudolf

— Páris érsekének betegsége aggasztóvá vált. Párisból jelentik: Dubois bíboros, Páris érsekének egészségi állapota rendkívül aggasztó. Környezete a legrósszabbra el van készülve. Tegnap az egyházi és világi előkelőségek egész sora adta le névjegyét az érseki palotában. A pápa táviratot intézett Dubois bíboroshoz amelyben Isten kegyelmét kéri felgyógyulásához.

Nag

Az Erd

Cluj-Kolozsvár
tosságu java
sának ma d
ojé. A váro
yan szó, amé
talaínk egy
nek a roham
nak villany
pontban sem
ni. Minden
a rendelkezé
jesítőképség
ezt a kérdést
A legutóbbi é
ros, hogy két
költséggel sa
fel és ezzel
lauyellátásbó
lentékeny ká
lasszon miájt

A közönség
szóló törvén
lyával elren
reske

**Mennyi
az ameri**

Az európai sebb mementő nap után jelen nap utáni sajtóban, képező státi be az az igazrol Európából kamai közé kéropa gyarmatlyamata. A tőhogy az amekipantja az eurkalandjából m a melynek n közeli niveljé európai egyensív, — de az e kell megvívni lapra tartozik, gazdasági hely is eldöntöttnek szetésen Amer prognózis pesér el a válósá dönteni, anny meg egy konli menthetetlenül lyed. Amerika jenek csak jel el. Amerikána mely gazdaság pénz hoz be I is „intellektuá kuriozumai és rikai polgárt. forgalmon ker kis föredéket a

Európa orsz való tekintettel genforgalom n ni — sajnos — táziájú és nagkai polgár érd az európai kulzet az, hogy ez minden vonalo ropának. Nagy amerikai idege nemzetközi sz nek feladata le jelenségeket, a mal szorosan a ni a tapasztala összes államok ta a legolcsóbb

**Ha jó,
TR**

Nagyarányu terv a kolozsvári városi villamosművek átszervezésére

Az Erdélyi Szénbánya Rt. és az Electrobél világtröszt közös ügyviteli vállalatot ajánl a városnak

Cluj-Kojozsvár, szept. 23. — Nagyfontosságú javaslat kerül Kolozsvár városának ma délelőtt összeülő közgyűlésére. A városi villamosművek sorsáról van szó, amelyről sajnos, szomorú tapasztalatunk egész sorával tudjuk, hogy ennek a rohamos léptekkel fejlődő városnak villanyszerelését egyetlen időpontban sem tudta megfelelően kiélegetni. Minden nagy város sorsa és jó-épe a rendelkezésére álló erőközpontok teljesítőképességétől függ és nálunk éppen ezt a kérdést hanyagolták el a legjobban. A legutóbbi években már oda jutott a város, hogy két legnagyobb ipartelep nagy költséggel saját hőerőközpontot állított fel és ezzel kikapcsolódott a városi villanyellátásból, amiből kétségtelenül jelentékeny kára származott az elmaradt haszon miatt a város közönségének.

A közüzemek komercializálásáról szóló törvény ez év lejártának hatályaival elrendeli a városi üzemek kereskedelmi átszervezését

Különböző módokat ir elő, melyek közül a közös ügyviteli forma (regio mixta) látszik a legelőnyösebbnek, mert hiszen a város megmarad nemcsak a haszonrészesedésben, hanem a vállalat teljes vezetésében is. A városi villamos mű értékét a minisztérium által kiküldött szakértők becsülték fel, mindenesetre nagyon optimisztikusan a város javára, mert a villamos mű érthető okokból évek óta nem írta le a feltárolt értékekből a kopási értéket és így a jórésben már hasznavehetetlen berendezések és felszerelések majdnem teljes értékben szerepelnek. A villamosmű berendezése nálunk jórésben vízierőműn nyugszik, ami azonban éppen élen, amikor a legnagyobb szükség van rá, szokott csődöt mondani.

A város mai közgyűlése előtt egyetlen komoly javaslat fekszik, amely minden felmerülő problémának megfelelő és kielégítő megoldást látszik nyújtani az Erdélyi Szénbánya Rt. és az Electrobél nevű brüsszeli világtröszt közös ajánla-

táról van szó. Az Electrobél világtröszt Európa legnagyobb városában, sőt más világvárosokban is érdekelt van sokkal gazdaságosabb mértű vállalkozásokban és így az Erdélyi Szénbányával társulva, a legnagyobb garanciáját nyújtja a vállalat feladatok száz százalékig való kielégítő megoldására.

Ez az ajánlat elfogadja a vegyes ügyviteli rendszert és a maga részéről kb. 60 millió lej készpénzzel kívánja a megvalósítandó regio mixtában részt venni.

A mai gazdasági krízis idejében szinte fel sem mérhető ennek a javaslatnak gazdasági nagy hordereje.

A törvény szerint ez év végéig a közüzem komercializálását keresztyül kel vinni. Kolozsvár ipari érdekeltjei, valamint lakossága érthető érdeklődéssel néznek a közgyűlés határozata elé, mert hiszen olyan vitális érdekekről van szó, amelyek nem tűnnek sem halasztást, sem félmegoldásokat.

Mennyi pénzt hagynak az amerikaiak Európában?

Az európai kultúra egyik legvégzetesebb mementója: a kivándorló pénz. Nap nap után jelennek meg cikkek az európai sajtóban, számokkal és ridék, de el- képezhető statisztikai adatokkal mutatva be az igazságot, hogy a pénz kivándorol Európából, hogy Európa Amerika kamái közé kerül s máris megindult Európa gyarmatosításának történelmi folyamata. A töke természetéből következik hogy az amerikai nagy értéktömeg felszip-pantja az európai tőkéket, amely háborus kalandjából ma sem tért még magához s a melynek nincs is kilátása, hogy egy közeli nivellálódás révén helyreállítsa az európai egyensúlyt. Európa sokféle harcot vív, — de az európai tőkének Amerikával kell megvívnia élet-halál harcot. Más lapra tartozik, hogy ezt a hacot a világ-gazdasági helyzet mai állása szerint már is eldöntöttnek lehet tekinteni — természetesen Amerika javára. Hogy ez a prognózis pesszimisztikus-e s hogy hol ter el a valóság vonalától, nem lehet eldönteni, annyi azonban bizonyos, hogy még egy kontinentális háború és Európa menthetetlenül Amerika gyarmatává süllyed, Amerika Európába hatalmas tőkék-jének csak jelentéktelen morzsáit szórja el. Amerikának Európa felé nincs komoly gazdasági érdeklődése, — ami pénzt hoz be Európába, ugyszólván csak is „intellektuális uton” teszi. Európa, kuriózumai és kulturája vonzzák az amerikai polgárt. Amerikától csak az idegen forgalmon keresztül várhatjuk vissza egy kis fordékát a kivándorolt tőkének.

Európa országainak ma Amerikára való tekintettel egyetemes érdekük az idegenforgalom növelése. Nem lehet beszél-ni — sajnos — arról, hogy a szürke fantáziájú és nagyrészt kulturátlan amerikai polgár érdeklődése milyen irányt ad az európai kultúra fejlődésének. A hely-zet az, hogy ezzel a kompromisszummal minden vonalon le kell számolnia Eu-rópának. Nagyon egészséges lenne az amerikai idegenforgalom számára egy nemzetközi szervezetet föllátni, amely nek feladata lenne megvizsgálni azokat a jelenségeket, amelyek az idegenforgalom-mal szorosán összefüggenek és feldolgoz-ni a tapasztalatokat. Annak idején az összes államok közül Franciaország ad-ta a legelőnyösebb áron az amerikaiak ré-

részére a vizumot, ekkor jött az élelmes Olaszország és egészen eltörölte a vizum kényszert az amerikaiak részére. Természetesen hatalmasan fellendült Olasz-ország idegenforgalma. De csak egy rövid időre. Mert Franciaország idejében észbe kapott és leszállította tiz dol-

lára az amerikai vizum árát, — ez ugyan még önmagában véve nem lett volna elég ahhoz, hogy az amerikaiak visszatérjenek Franciaországhoz, ehhez hozzájárult az is, hogy a demokráciához szokott amerikaiaknak sehogysem izlett Mussolini fasiszta Olaszországa.

Select-mozgó

szerdai kezdettel vetíti

AVE MARIA

nagyszerű drámát, Pekár novellája nyomán

A filmet kórus-, orgona- és énekszólvó kíséri.

Énekel Baumanné Bretz Jo-sephine urhölgy

A kórust és énekkart dr. Bartunek és Schlezák Tamás urak vezetik

Három órákor mélyen leszállított helyárak. 5 és 7 órákor rendez helyárak

Monopol slágerfilm

Két évig cári udvart tartott Ukrajnában egy szélhámós

„Mihály cár” minisztereket nevezett ki és damaszttal bevont trónon fogadta a lakosság hódolatát

Bécs, szeptember 23. A Telegrafische Union nagy feltűnést keltő kovói jelentést közöl. A jelentés szerint Ukrajnában egészen a legutóbbi napokig titkos cári udvartartás működött.

Kovno közelében fekszik Munkova kis-község, ahol mint most kiderült, egy ma-gát Mihály cárnak nevező trónkövetelő, aki Miklós cár törvénytelen gyermekeként mondta magát, udvartartást rendezett be. Az álcárnak, akiről kiderült, hogy közönséges szélhámós, sikerült teljesen a maga pártjára térítene a primitív és ba-bonás lakosságot. Misszióját isteni küldetésnek mondta és a község legnagyobb házában cári udvart rendezett be. Az „udvar” mindössze hat szobából állott.

A tágas udvaron egy deszkaemelve-n nyen állt a trón, amely nem volt más, mint egy karosszék, ezt azonban szines

nehéz damaszttal vonták be és aranyhim-zésekkel díszítették fel. Az álcár ezen a trónon ülve fogadta a babonás lakosság hódolatát, minisztereket és cári tanácsos-akat nevezett ki és hetenkint kétszer-nagy vallási előadásokat tartott, amelyek ben a szovjet közeli bukását jósolta meg és a Messiás eljövételéről beszélt.

„Mihály cár”, aki alig harminkekétes és szuggesztív egyéniségével annyira el tudta kápráztatni környezetét, hogy az vakon hitt benne és minden szavát kinyi-lakoztatásnak tekintette. Az álcárnak fe-lsége is volt, egy Olga nevű nő. Ez ud-varhölgyeket nevezett ki, akik a legna-gyobb hódolattal vették körül a fiatalas-zszo nyot, akiről kiderült, hogy egy moszk-vai kereskedő leánya.

Jellemző az álcár ügyességére és szug-geszívására, hogy a mankvai udvar kö-

zel két évig állt fenn. Messze környékről sereglettek az emberek, hogy Mihály cár kegyének sugarában sütkérezzenek, a ha-tóságoknak még sem jutott tudomására a titokban működő cári udvartól semmi, vagy ha megtudtak valamit akkor az áluralkodó messzeágazó összekötteléseivel mindig el tudta háritani a leleplezés fenyegető veszélyét.

A csalót és feleségét most letartóztá-ták.

Értesítés!

Megnyilt Bucurestiben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia“

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és tele-fon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek. Tisztelettel

„Venetia-szálloda” vezetősége MO SESCUI tulajdonos.

Jól bevezetett Előnyomda kézimunkaüzlet Cluj legforgalmasabb helyén egészségi okok miatt eladó Cim a kiadóban

Gyapju kosztümök

630 Leitől

Gyerek sportharisnya

18 Leitől

Női gyapjuharisnya

89 Leitől

Férfi téli sockni

27 Leitől

Harisnyaházakban

CLUI

TURDA

BRASOV

SIBIU

ARAD

DEJ

LUGOI

TARGUMURES

BAIARMARE

ORADEA

TIMISOARA

SATUMARE

PETROSANI

DEVA

Publicatie de licitatie

Se aduce la cunoştinţa generală că Joi la 3 Octombrie a. c., ora 10 se va ţine la Administraţia Hergheleii Statului din Bonţida licitaţie publică, cu oferte închisă, pentru furnizarea a 15 vagoane ováz necesar hergheliei.

Caetul de sarcini se poate vedea la locul indicat mai sus în orice zi de lucru în orele de birou.

Licitafia se va ţine în conformitate cu art. 82—83 din legea contabilităţii publice.

DIRECTORUL HERGHELIEI

Dr. Petru Spânu

Az új közigazgatási törvény

magyar fordítása (jegyzetekkel és magyarázatokkal) kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára 60 lej.

Ha jó, elegáns és tartós cipőt akar, eszközöljön próbavásárlást a most megnyilt TRIUMPH cipoáruházban Cluj, Piaţa Unirii 28. szám alatt.

A kolozsvári egyetemre megérkezett az előkészítő évről szóló rendelet, amely nem tisztázza, hogy fentartják-e az orvosi fakultáson a numerusz klauzust

Hatezerhatszáz lejtben állapítja meg a rendelet az előkészítő év tandíját

Cluj—Kolozsvár, szeptember 23. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári egyetemi rektorátusához tegnap megérkezett az előkészítő év kötelező bevezetésére vonatkozó miniszteri rendelet. Abban a kaotikus helyzetben, amely az egyetemi beiratkozások körül uralkodott, ennek a rendeletnek kellett volna tisztáznia a tantervet, a tantárgyakat, a tandíjat, a vizsgák módját, a felvételi vizsgák módját, a felvételi vizsgák módját, a felvételi vizsgák módját.

az illető fakultás német és francia nyelvű tudományos szakirodalmát eredetiben olvashassa. A német és francia nyelvűeket heti hat órában adják elő. A vizsga maga beszéd és írásgyakorlatra, valamint a szakirodalom ismeretére fog szorítkozni.

Az előkészítő év tananyaga

Ezeket a tantárgyakon kívül a filozófia-szakon vizsgázni kell latin, esetleg görög nyelvből, jogikából és pszichológiából. Esetleg filológiai grammatikából is. A természettudományi fakultás tananyaga szekcióként változik. A fizika-kémia szakon kötelező lesz a matematika és fizika hallgatása. A természettudományi szakon a fizika-kémia és a biológia, matematika szakon az általános matematika ismeretek és szemináriumi gyakorlatok, a földrajz-szakon biológia és térképészet, az orvosi fakultáson a biológia és fizika-kémia, a jogi fakultáson a latin nyelv és a társadalomtudományi filozófia, a gyógyszerészeti szakon kémia és fizika, az állatorvosi szakon pedig biológia és zoológia a kötelező tantárgyak.

Egy demokratikus intézkedés

Ezeket a tantárgyakat heti öt órában fogják előadni. Az előkészítő év különben november 1-től május 31-ig fog tartani. Van a rendeletnek különben egy egészen meglepő intézkedése is, az nevezetesen, amely a tandíjra vonatkozik. Az előkészítő év tandíja 6600 lejt tesz ki. Eből 3000 lejt a tulajdonképeni tandíj 3000 lejt a laboratóriumi díj és 600 lejt

a vizsgadíj. Ha ezen összeghez hozzáadjuk a kötelező kirándulások költségeit és a tankönyvek árát, úgy bizonyosra vehetjük, hogy emellett a tandíj mellett nemcsak a teljesen szegény, de ugyiszlóval a középosztály gyermekei előtt is teljesen el lesz vágva a továbbtanulás lehetősége.

Amin már különben említettük, a rendelet maga meglehetősen felületes munka, amely az előkészítő év bevezetése mellett számtalan kérdést hagy megoldatlanul. Nem intézkedik a rendelet többek között arra vonatkozólag, hogy az előkészítő év kötelező lesz-e a nyolc osztályt végzett diákokra is, vagy csak a hét gimnáziumot végzett jelentkezőknek alkalmazták. Nem derül ki az sem, hogy a papikusokra, akiknek eddig már két gyakorlati évük van, az új rendelet vonatkozik-e, vagy pedig még a régi rendszerhez tartozik. De legfőképpen nem tartalmaz ez a rendelet semmi meggyújtatót arra vonatkozólag, hogy az orvosi fakultáson ezek után is fentartják-e a numerus klauzust, vagy sem. Mindezekre a kérdésekre az egyetemi szenátus a maga hatáskörében kell megadja a választ.

Nagyon fontos!
HOTEL CARPATI
Bucuresti, Piata Amzei
Renoválva, minden komforttal, központi fűtéssel felszerelve. Szobák jutányos áron kaphatók. Villamos megálló, bármely irányból megközelíthető. Utazók kedvezményben részesülnek

Emberevésre vetemedik az éhínségsújtotta kínai tartományok lakossága

Peking, szeptember 23. Az éhínségsújtotta kínai tartományok nemzetközi segélybizottsága Simpson amerikai misszionárius jelentését közli, aki most tért vissza az éhínségtől legjobban sújtott két kínai tartományból, Sainzból és Kansuból. A jelentés szerint Kansu tartományban már négy év óta egy csepp eső sem esett. A lakosság táplálék híján kannibalizmusra vetemedett és egész városok pusztultak el az emberevés miatt. Anaing kansui város lakossága négy év előtt 60.000-ról 3000-re csökkent. A nagy nyomort súlyosbítja az a körülmény is, hogy Feng tábornok csapatai

minden még fellelhető élelmiszert rekvirálnak, hogy a lakosság számára semmi sem marad. Az itei termést teljes egészében lefoglalta a katonaság. Simpson véleménye szerint az éhínségsújtotta lakosságot már most csak repülőgépekkel lehet élelmezni. Ha nem küldenek rövid időn belül repülőgépeket élelmiszert a két tartományba, úgy Sainz és Kansu rövidesen teljesen elnéptelenedik. A nankingi kormány hárommillió dolláros kölcsönt bocsátott ki az éhező lakosság segélyezésére, erre a kölcsönre azonban eddig csak 53.000 dollárt jegyeztek.

Nyilatkozat. A kolozsvári orth. izr. hitközség Vezetősége felkért a következő sorok közlésére: A kolozsvári aut. ort. izr. hitközség Képviselőtestületének 1929 szeptember 22-én megtartott ülésén kiadott közleményét elolvastam és minden objektív kritikán aluli, a józan gondolkodást teljesen nélkülöző pamfletje. A Képviselőtestület ezzel szemben egyhangú határozattal a legmélyebb fejbáborodásának és megbotránkozásának adótt kifejezést és az alapszabályban előírt jogánál fogva megfosztotta nevezett hitközségi tagokat megjelölt mindenféle jogok gyakorlásától. Egyben saját latát fejezte ki afölött, hogy ezen túlméltog nem áll módjában nevezett kiadni a hitközség kebeléből, mire alapszabályszerű lehetőség azért nincsen, mert ilyesmi sohasem fordult elő, tehát rendelkezés sincs ily esetre.

Felhős, hűvös idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változóan felhős, főleg éjjel igen hűvös és egyelőre még nyugtalan időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten 15 fok Celsius.

Ötven olasz munkást kiutasítottak Franciából. Párisból jelentik: Ötven olasz munkásnak kiközösítették a kiutasító végzést, akik ellen az volt a vád, hogy kommunista propagandát fejtenek ki egyes iparüzemekben és sztrájkra ösztönözték francia társaikat.

A Volga-bár. (Operet-bemutató a kolozsvári magyar színházban) A szombat este bemutatott új operet semmi-vel sem jobb, vagy rosszabb, mint azok az operettek, amelyek a további időkben előadásra kerültek. Az orosz emigrációba nőtt, lecsúszott urak történetét is már nem egy operet keretében látni feldolgozva. A Volga-bár minden tekintetben megfelel a műfaj elődeinek: epolyan érzelmeskedő s épolyan mgmosolygásra érdemes. A Volga-bár zenéje azonban korántrészes olyan szines és hangulatos, mint például az Alexandrét s így a rendezési trükkök ellenére sem tudott különösebb hatást kiváltani. Az előadás a megszokottan sima és tiszta volt s alkalmat nyújtott Kondor Ibojának arra, hogy újra megragyoztassa szöke szépségét. Ihász Aladár most is élt szokásos mókáival, Tompa Béla kedves és vonzó volt, mint mindig, Miklóssy Margit és Betegh Bébi is mindent megtettek az operet sikere érdekében. A második felvonás színje a rendező ízlését dicséri.

A síkkasztó polgármester feleségével együtt ment a halálba. Zwittauból jelentik: Unterheimsdorfban a városka polgármestere, Rockham, agyonlőtte feleségét, majd saját magát. Mindketten meghaltak. Első pillanatban senki sem gyanította, mi lehetett a kettős halálnak az oka, de rovacsoláskor kiderült, hogy a polgármester a város pénzéből nagyobb összegeket elcsikkasztott és így bizonyosra vehető, hogy a felfedezéssel járó színyen elől menekült a halálba.

BUTOR a nagy készletre való tekintettel mélyen leszállított áron
Fischer Albert & Co.
cégnél Cluj, Cal. Reg. Ferdinand (v. Ferenc József-ut) 61. szám
Körisháó Lei 15.000.
Oszlopos, emelt füllungu háló Lei 20.000.
Féltele háló exotikus furnírral Lei 25.000.

Zongora rövid kiffő hangu, teljesen jó állapotban 32.000 lejért sürgösen eladó
Rosenberg
régiségkereskedőnél
Cluj, Calea Victoriei 5.

Van még egy pontja ennek a rendelkezésnek, amely külön figyelmet érdemel. És külön figyelmet érdemel már csak azért is, mert egyáltalán nem hittük azt, hogy egy demokratikus kormányrendszer mellett egy ilyen szembevetőn antidemokratikus intézkedést életbe léphet. Az előkészítő év tandíja 6600 lejt tesz ki évente. Ha a kormány a szegényebb népréteg gyermekei előtt akarta volna intenciózusan elzárni az egyetem kapuit, akkor sem választhatott volna erre alkalmasabb formát. A rendelet szövegét különben az alábbiakban közöljük:

Szigoru szelekció

Az előkészítő év tanterve előadásokon, laboratóriumi munkákon és tudományos kirándulásokon épül fel. Az előkészítő év tantárgyaiból minden év végén vizsgát kell tenni.

Ezeknek az előkészítő vizsgáknak a célja, a rendelet szerint, a legszigorubb szelekció keresztül-vitele.

Amennyiben a júniusi vizsgán valamelyik tantárgyból a diák elbukott, úgy csak egy évre rá, vagyis a következő év júniusában jelentkezhetik ismét vizsgárra. Összesen öt tantárgyból kell vizsgázni. Egy tantárgyból való elbukás egy évi visszavételt von maga után.

Az előkészítő év programja fakultások szerint változik. Egyformán kötelező tantárgy lesz a fakultás tantárgya fejlődésének ismerete. Egyformán kötelező továbbá minden fakultáson a német és a francia nyelv, amelyet a jelölt legalább olyan mértékben kell elsajátítson, hogy

Most jelent meg
Autó kézikönyv
Irta: WEINER EMIL
Az „Autó Kézikönyv“ két részre oszlik:
Első része
az előismereteket tartalmazza (mechanika, elektromosság, stb.) azok számára, akik ezeket nélkülözik, vagy ismereteiket fel óhajtják újítani. Ezek az előismeretek az automobil szerkezetének és működésének megértéséhez nélkülözhetetlenek, viszont ezek segítségével e könyvet a laikus is könnyen megértheti
A második rész
az autó szerkezetének, kezelésének és vezetésének ismertetésével foglalkozik, az érthetőség követelte részletességgel, amit szemléltetőleg segítenek elő a nagyszerű kivitelű ábrák.
Az **AUTO KÉZIKÖNYV** a nagyközönség számára van írva és a kezdősoffortól a más szakmában működő mérnökig mindenki élvezettel és tanulsággal olvashatja.
520 ábra 610 oldal Ará füzve 510

Előgy az: „Egy Zsidósors“
Már csak néhány példány van belőle. És nem lesz több alkalma megszerezni a legszebb, legmeghatóbb, legévezetesebb
zsidóregényt
Mielőtt véglegesen kikerülne a könyvárusi forgalomból, alkalmat adunk Önnek, hogy hozzájusson ehhez a megragadóan szép regényhez, amelyből már sokezer példány kince a zsidó oiv.só közönségnek.
ARÁ: néhány füzött és pár tucat kötött példány van raktáron!
közönséges papíron 110— Lej
amatőr példány 140— Lej
izléses kemény kötés 150— Lej
és portoköltség.
Igen értékes ajándék!

Rei

Budapest, szági zsidóság hat Reich K rabbija. Egy aroha dött k szu évtizedek szági ortodox re volt és hat lemével és m világ torahü elismerését v A magya fogalom volt prófétás alakj galambfőhér s homloka tiszt ahol megjelen Reich Kopp bön, ahol apj torikodott. A g gibb és legtek tudós familiát huszonkét éve botistón. 1872-

Hires

néhány megr negy
Baillon: Egy Bjelij: Az ezü Cocteu: A pá Conrad: Az a Kisternaeckers Lindberg: Vioi Renegier: Aki Renard: Lerne Spunda: A ha Weber: Pomp Apulemi: Az a Dickens: Nagy Kloubert: Erze Kropatkin: A (2 kötet) —
Kaphatók az ban. 300 lejen lejes részlettize csekély készle rünk

10k 100

Az UJ KELET nak olcs
Knut Ham (Regény).
Révész Béla (sek). 108
Forró Pál: beszélések
Dr. Pfeifer és szugg
Perfal: Bü
E. Mitchell (gény). 172
Könyv Ady A köztárs (Hires bü
Hedenstgerm emlékei. (Nagy Imre anekdóták
A tíz könyv rendelhető az osztályában. por

Hirdessen

Meghalt 92 éves korában Reich Koppel budapesti főrabbi

Budapest, szeptember 23. A magyarországi zsidóságnak nagy gyászja van. Meghalt Reich Koppel, Budapest ortodox főrabbi. Egy biblikus kort megért patriarcha dőlt ki vele a élők sorából. Hosszú évtizedeken keresztül a magyarországi ortodox zsidóságnak elismert vezetője volt és hatalmas tudásával, nemes jellemével és mély vallásosságával az egész világ torahü zsidóságának tiszteletét és elismerését vívta ki.

A magyarországi zsidóság körében fogalom volt a neve. Már külsejében is profétás alakja: magas, szikár termetű, galambiehér szakállja, gyönyörű ivelésű homloka tiszteletet parancsolt mindenütt, ahol megjelent.

Reich Koppel 1838-ban született Verébön, ahol apja Reich Ezekiel lelképítőtörténész volt. A család egyike volt a legregibb és legtekintélyesebb felvidéki zsidó tudós családnak. Reich Koppel már huszonkét éves korában rabbi volt Szobotistón, 1872-ben apja halála után Verébön

választották meg. Budapestre 1890-ben került, az ortodox közösség élére. Első dolga volt megszervezni a zsidó szellemi életet. Torat Emesz nével tájmodorát hívott életbe, mint intézetet, amely Magyarország legjobb zsidó iskoláinak egyike. A talmudi tudományok fejlesztése és a zsidó ismeretek ébrentartása érdekében Sasz Chevrát létesített. Az ő szorgalmazására jött létre az ortodoxok aggok háza és a kórház is. A háború előtt eme érdemeinek elismeréséül királyi tanácsossá nevezték ki. Számos talmudi munka, különösen a halacha köréből dícséri élelméjúségét és a zsidó tudományokban való nagy járatosságát.

1927-ben a magyar főrendiház újraszervezése alkalmával mint az ortodox zsidóság reprezentánsa került be a magyar törvényhozás legelőkelőbb testületébe. Mint a legidősebbnek, neki kellett volna megnyitnia az új főrendiház első ülését, ő azonban ezt a tisztséget átengedte másnak, nem utolsó sorban azért, mert anyanyelve német volt s a magyar

nyelvet nem bírta tökéletesen.

Reich Koppellel egy nagy és tekintélyes rabbinasztia feje száll sírba. Őt fia és két veje van, valamennyien rabbik. Fiai a megyesi, verbói, oszlányi, mátránovák és bátorkezes rabbik, vejei pedig a esuzi és úrményi rabbik.

Temetése hétfőn délután zárlott le óriási gyászolóközönség előtt. A temetésre díszruhás rendőrök és lovasrendőrök vezényelték ki a Kazinczy utcai zsidó templom elé. Megjelent a kultuszminiszter és a felsőház küldöttsége is, Magyarország ortodox rabbijai közül harmincegyen jöttek el a végtszességre. A neológ hitközség pentu care ep nartne pen jelent meg. Az ortodox hitközség elöljáróságát óbudai Freudiger Ábrahám vezette, míg az országos ortodox izraelita érdekegyesületet Fraenkel Adolf vezette nagyszámu küldöttséget.

A nagy halottat elsőnek Reich Salamon bátorkezesi rabbi, az elhunyt fia, búcsuztatta. A Kazinczy utcából a körutig hívei vállukon vitték a halott patriárkát.

LEGELTERJEDTEBB, legjobban bevezetett, hangnélküli, könnyűjárású, gépirónók kedvence a masszív

ROYAL
írógépek. Képviselete
MECHANICA

HALASZ BORISKA
Targul-Mures
Rádiók nagy raktára

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Kedd, szeptember 24.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 11: A budapesti rendőrszolgálat fuvősegvűttesének hangversenye. 1. Fucik: Harsonahangok — induló. 2. Kraul: Kulturképek — keringő. 3. Kéler: Francia vígjáték-megnyitó. 4. Szöllősy: Kossuth-ábránd. 5. Adam: Ha én király volnék — megnyitó. 6. Schreiner: Zenei családások — egyveleg. Közben: 12: időjárásjelentés. 12.25: Hírek. 13: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Molnár Aladár meséi. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.10: Tót-magyar nyelvoktatás. 17.45: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny.) 1. Smetana: Az eladott menyasszony — megnyitó. 2. Gr. Majláth József: Parsangi álmok — keringő. 3. Urbach: Részletek Liszt műveiből. 4. Paul Gilson: II. kis szvit. 5. Mascagni: Paraszibecsület — ábránd. 18.30: „Mít üzen a rádió”. 19.30: Kentner Lajos zongorahangversenye. 1. a) Scarlatti: Három szonáta. G-dur; E-dur; C-dur. b) Haydn: Szonáta Es-dur. c) Schumann: Toccata. 2. a) Debussy: „La danse de Puck”. b) Bartók: Két parasztdal. c) Schöller: Két koncert-etűde. Utána: Uge-tőversenyeredmények. 20.15: Előadás a Studióból. Egyfelvonásosok. „Az utolsó lecke”. Drámai intermezzo egy felvonás. 2. Megyen a nyáj. 3. Az üzletvezető. Dráma. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Petris Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

Berlin. 20.30: Jazz és operettzene. Belgrad. 20: Rádió-kvartett hangversenye. Wagner, Liszt, Saint-Saens, D'Albert műveiből.

Breslau. 20: Max Brand: „Hopkins” c. operájának közv.

Brünn. 19.05: Zenekari hangverseny. Goldmark, D'Albert, Strauss műveiből.

Bucuresti. 21.45: Szimfonikus hangverseny.

Hilverseum. 21.55: Szórakoztató zene. Kamzák, Kálmán, Kéler Béla műveiből.

Kattoviz. 22.58: Opera közvetítése Pusanból.

Kaunas. 19.30: Délutáni hangverseny. 20.0: Zenekari hangverseny.

Kobenhavn. 20.15: Rádió-bál. 21.15: Modern tánczene. 0.30-tól 2.ig: Éttermi tánczene.

Köln. 20: Esti hangverseny.

Königsberg. 20.20: Mozart ünnep. 22.30 Szórakoztató és tánczene.

Híres könyvek

néhány megmaradt példányát fél- és negyedáron árultjuk:

Baillon: Egy jó Mariska története	68
Bjelij: Az ezüst galamb	110
Cocteu: A párisi fiú	62
Conrad: Az arany nyíl	122
Kisternaeckers: Váltott előfogattal	62
Lindberg: Viola	66
Regnier: Aki félt a szerelemtől	96
Renard: Lerne doktor, a kisisten	86
Spunda: A haittöbűvő	78
Weber: Pompadour kalandja	78
Apulemi: Az aranyzámor	136
Dickens: Nagy várakozások (2 köt.)	300
Flaubert: Érzelmek iskolája	184
Kropatkin: A francia forradalom (2 kötet)	276

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. 300 lejen felüli vételnél havi 150 lejés részletfizetésre is. Tekintve hogy csekély készlet áll rendelkezésre, kérünk pórtrendelést is.

Backaman fakir megfulladt a színpadon felállított műsírban

Milanó, szeptember 23. — A Corriere della Sera buenos-airesi jelentése szerint Backaman hindu-olasz fakir egy corboda (Argentínai) varietésszínházban tragikus körülmények között meghalt. Backaman a varietében élve temetette el magát. E célból a színpadon a koporsó fölé, amelyben a fakir feküdt, kis földhányást emeltek. A műsor szerint az élve eltemetett fakirnak három óra múlva kellett volna felébrednie. Az előadás vége felé, miután a hindu fakir sírdombja körül a többi varietészámok már bemutatják mutatványukat, a színpadi munkások lehányták a földet a koporsó fölől és a bohóc leemelte a koporsó fedelét. A közönség izgalma e pillanathban elérte tetőfokát, azonban csakhamar nyugtalanság vett erőt a jelenlévőkön, mert a fakir, noha a koporsó fedelét már leemelték, nem akart a koporsóból felkelni. A bohóc ekkor hirtelen a közön-

ség felé fordult és rémülten kiáltotta:

„Tényleg meghalt!” A színházi orvos és az ügyeletes rendőrtisztviselő a koporsóhoz siettek, de már csak a beállott halált állapíthatták meg.

A halott eltorzult arca és helyzete különösen tragikus benyomást tett a jelenlévőkre. A fakir a koporsóban minden jel szerint kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy a koporsóból kiszabaduljon.

Az orvosok megállapították, hogy a halál borzalmas haláltusa után fulladás következtében állott be. Rejtély marad mindenestre, hogy a fakir hogyan hajította végre mutatványát évek hosszú során át, anélkül, hogy baleset érte volna. Backaman Olaszországban született és igazi neve Pietro de Castro volt.

A fakir mutatványával rövid néhány év alatt milliót vagyont szerzett.

Feléled a világháború

a szenzációs háborús irodalom fasciáló hatású könyveiben. — Néhányat felsorolunk: 1) Renn: Háború (legújabb) füzve 204 lej, kötve 306 lej, a legnépszerűbb és legújabb, de egyben a legtragikusabb könyv a világháborúról. 2) Renn: Krieg! egész vászonkötésben 260 lej. 3) Arnold Zweig: Grisca őrmester, két kötet fve 204 lej, kve 272 lej. 4) Markovits: Szibériai garnizon, kive 163 lej. 5) Emil Ludvig: Juli 14, fve 160 lej. 6) Paléologue: A cár országa, három hatalmas kötet új, olcsó propagandakiadás 133 lej.

Olcsó Remarque

Im Westen nichts Neues füzve 100 lej, kötve 240 lej, Nyugaton a helyzet változatlan fve 123 lej, kve 168 lej.

T. Lepage könyvkereskedés Cluj
Kérem utánvétellel a „Háborús sorozat” számait

10 könyv 100 lejért.

Az UJ KELET könyvosztályának olcsó könyvsorozata.

- Knut Hamsun: Őszi csillagok (Regény). 104 lap.
 - Révész Béla: Orkán. (Elbeszélések). 108 lap.
 - Forró Pál: Királyi szeretők. (Elbeszélések). 90 lap.
 - Dr. Pfeifer Zsigmond: Hipnozis és szuggesztio. 88 lap.
 - Perfal: Bűnhődés. (Reg.) 160 lap.
 - E. Mitchell: Összeesküvők. (Regény). 172 lap.
 - Könyv Ady Endréről. 136 lap.
 - A köztársaság Pompadourja. (Híres bűnesetek) 80 lap.
 - Hedenstgerna A.: Jönsson ur emlékei. (Regény). 88 lap.
 - Nagy Imre: Zsidó viccek és anekdoták gyűjteménye.
- A tíz könyv ára 100 lej és megrendelhető az UJ KELET könyvosztályában. (Utánvétellel 12 lej portóköltség.)

EXTRADYN

a modern kor elismerten legjobb és legolcsóbb

rádiója.

POLONYI és VELITS okl. gépészmérnökök TURDA.

NYOMDÁK! FESTÉK
LEPAGE -nál gyári lerakat Kvár. Kéren áránlatot.

אתרוני
Erec-jiszraeli és párgai cszrogot olcsón kiténő minőségben, angr óban szállít
Josef Ráth Bucuresti Hotel Regina
Szétküldés kezdődik szeptember 18-án

Baby-szappan, crém, hintőpor, ma is csak HOFER

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Féle és szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str.
Lipszani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomá: csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Lezajlott az Aviva és Barisszia marosvásárhelyi naggyűlése. Marosvásárhelyről írják: A marosvásárhelyi Zsidó Kulturházból fényes külső keretek között zajlott le az Aviva és a Barisszia konferenciája, amelyen rendkívül sok fontos határozatot hoztak. Többek közt elhatározták, hogy az Aviva központját is Marosvásárhelyre helyezik át. A két konferencia érdembeli lefolyásáról holnapi számunkban fogunk részletesen beszámolni.

Ugyvédek, akik október 1-ére vagy 15-ére irrodistát keresnek, szülők, akik német, román, francia, angol, héber és magyar nyelvtudással instruktort akarnak alkalmazni gyermekeik mellé; irodák, amelyek órák könyvelőt, vagy levelezőt keresnek. Jelentsék be igényeiket szóban vagy írásban a cluj-i zsidó diákmenza és diáktörzsház vezetőségének Călea Dorobantilor 11. Hétfőn zsidó diák és diákány a legkutatás/alanabb vizsgák mellé indít nekik az előveteközendő iskoláknak. Nem alaminátnak, hanem munkaalkalmat kérnek zsidó ügyvédek, zsidó szülők, zsidó vállalkozóktól, akiknek nem szabad elfelejteni, hogy nemcsak munkakerőt alkalmaznak, hanem zsidó szociális kötelességüknek tesznek eleget ha zsidó diákok tanulási lehetőségét biztosítják.

Ma este van a WIZO-asszonyok kolozsvári teaestélye. A Newyorki kávéház kistermében ma este félkilencor első alkalommal gyűlnek egybe a hosszú nyári szünet után Kolozsvár cionista asszonyai. A teaestélyen Giszkalay János fog előadást tartani a világ zsidó asszonyainak a cionista munkájában való bekapcsolódásáról, mely oly imponáló és oly konkrét formában nyert kifejezést a WIZO háromnapos zürichi kongresszusán. Ez a kongresszus a cionista mozgalom nagy eseménye volt, mert arról tett tanúságot, hogy a zsidó asszonyok hatalmas apparátus tudnak odandásukkal nyújtani az egyetemes cionista munkának. A mai keddi teaestélyre, amely első stációja a kolozsvári zsidó asszonyok újult erővel és lendülettel meginduló tevékenységének, valamennyi tagját s a Palesztina mozgalom iránt érdeklődő nőket ezúton hívja meg a WIZO elnöksége.

Vérszegények sápadtak étvágytalanok

legyengültek és állandó fejfájásban szenvedők ne használjanak mást, mint a

dr. FÖLDES-féle Ferrol Vastáplikör-t

mely elősegíti a vörösvérsejtek képződését a káros étvágyat idéző, a test megerősítő és hisz a szesz. A vérszegény, sápadt, gyermekeket meghalasztja. Vérszegény nőknél a havi tisztulást elősegíti s a görcsös fájdalmakat szünteti. Kiváló orvosi szakt. kintételek javasolják. Egy félliteres üveg ára 110 lej. Megrendelhető egy levelezőlapon. Postán utánvétellel szállítja kizárólag dr. FÖLDES gyógyszerésztára és vegyészeti laboratóriuma **A r a d**, Strada Eminescu 21. Egy kúrára 6 üveg szükséges. Hat üveg rendeltésénél postai díjat nem számíttunk fel. Hamisítványoktól óvakodjunk.

SPORT

Küzdelem a bajnokságért

A vasárnapi sportesemények — úgy a bel-, mint a külföldön, főként a futball-bajnokság körül, zajlottak le. A pontokért mindenütt heves küzdelem folyt, meglepetések és botrányok is akadtak, általában azonban a favoritok győztek. Eredmények:

Kolozsvár. Románia—CFR 1:1 (1:0). A bajnokcsapatban most már Cipcián és Molnár is szerepeltek, fiatal tartalékjai is jól küzdöttek és így játékban javulás volt látható. A CFR együttesén megletszott, hogy első idej meccsét játszva, maga a mérkőzés erős iramu, de győzeke nívójú volt és az eredmény az erőviszonyoknak megfelelő. A gólokat Chifor, illetve Dejen lökték; a játékot Czinczár Imre vezelte.

RMS—KMSC 2:2 (1:0). Az összeszokott gyufagyári csapat majdnem meglepetéssel kezdte aszezont. A munkásogyűttes technikailag jobb ugyan, de a RMS gyorsabb és egységesebb. A játék nívója igen alacsony, csapkodó és kapkodó. A gólokat Veress és Léb (RMS), Desi és Hambrich (KMSC) rúgták. **Biró Seliceanu Gergely.** **Nagyszalonta. NSC—Törökvs 1:1 (1:0).** A nagyváradi bajnokság nyitánya és mindjárt első meglepetése is. A tartalékos Törökvéssel szemben az NSC nagy fölényben volt és kis szerencsével mindkét pontot otthon tarthatja volna.

Nagyvárad. Crisana—Maabi 2:1. A mérkőzésnek csak első félidőjét játszották le, mert a hatalmas zápor megakadályozta a játék folytatását. Emiatt elmaradt a NAC—Egyetértés meccs is.

Dés. KAC—DCFR 2:1 (0:0). **Biró Hochstein.** A tartalékos KAC góljait Kozma I. és II. rúgták; a vigaszgól az önkényesen meghosszabbított játékidő 52-ik percében Szilágyi.

Temesvár. Banatul—Kadima 5:1 (3:1). **UDR—Rapid 3:2 (3:0).**

TMTE—Haiduk 4:0 (1:0).

Arad. Glória CFR—Victoria Voinita 4:0 (2:0).

Olimpia—Hakoah 6:1 (2:0). **ATE—Tricolor 4:1 (1:1).** **AMTE—Banatul 5:1 (1:0).**

A kolozsvári Árvagondozó tanoncotthonának gondnoki állására hirdetett pályázat határidejét az eredeti pályázati hirdményben előirt feltételek mellett, a hó 29-éig meghosszabbították, tehát tanári vagy tanítói képességgel rendelkező egyének pályázataikat beadhatják.

Eljegyzés. Terkoltanb Hermint Máramarosszigetről eljegyezte Fruchter Lázár. Clujról. (Felsővisó). (Minden külön értesítés helyett.)

Még hat sebesültje halt meg a kleinrosszeli bányakatasztrófának. Strassburgból jelentik: A kleinrosszeli bányakatasztrófa hat súlyos sebesültje ma a kórházban kiszünetett. A halálós áldozatok száma így huszonkilencre emelkedett.

A Graf Zeppelin nem repülhet át belga területen. Párisból jelentik: Az Excelsior brüsszeli tudósítójának közlése szerint a belga kormány nem fog válaszolni arra jegyzékre, amelyben a német kormány engedélyt kért a Graf Zeppelinnek belga területek fölött való átrepülésre. A Chicago Tribune tudósítója szerint a belga kormány attól tart, hogy a Graf Zeppelin belga területek fölött való repülése alkalmával olyan tüntetések keletkezhetnek, amelyeknek elkerülése célszerűnek mutatkozik.

Bukarest. Unirea Tricolor—TAC (Temesvár) 1:0 (0:0). (Szombaton.)

Iuventus—TAC 3:2 (0:0).

Sparta—Coltea 1:0 (0:0).

Sportul Studentesc—Belvedere 3:1 (1:0).

Marosvásárhely. Mures—MMTE 3:1 (1:0). **Biró Fischer.**

MSE—NTK (Nagyenya). 2:1 (1:1). **Biró Caluseriu főhadnagy.**

Medgyes. Unirea (Gyulafehérvár)—Ama teur 3:0 (2:0).

Unirea ifj.—MTV ifj. bajnoki 7:0 (4:0).

Brassó. A Brasovia főnállásának 10 éves jubileumát körmérkőzéssel ünnepli meg, amelynek mai győztese a jövő héten játszanak döntőt. A mai eredmények Brasovia—Ivria a 12. percben félbeszakadt, mert Braun bíró az Ivria ellen egy gólt ítélt meg, amely nem volt a hálóban. Az Ivria levonult, majd visszajért, de csak tréningmeccset volt hajlandó játszani, amelyet azután a Brasovia 2:0 arányban nyert meg. **Biró Suciú.**

Coltea—Olimpia 3:2 (2:0). A Coltea katonajátékosai, akik közeli leszerelésük miatt már nem szerepelnek egyetűk bajnoki meccsein, a jubileumra való tekintettel, sorompóba állottak és gyönyörű játékot produkáltak. A jövő vasárnapi mérkőzés egyben a Coltea bucsujátéka is lesz.

Nagyszében. Soimii—SMTE 6:1 (1:1). **HTV—Medgyesi Törökvs 10:0 (6:0).**

Külföldi sportesemények

Budapest. Ferencváros—III. kerület 8:0 (4:0). A mérkőzés a Délamerikából visszajért Ferencváros hatalmas ünneplése jegyében zajlott le. 25.000 főnyi közönség jelenlétében.

Hungária—Bástya 6:1 (1:1) A II. félidő elején Hirzer gólt ért el. A szegediek azt állítják, hogy a labdát kézzel ütötték a hálóba és nem akarják a gólt elismerni, a Ferencváros-párti közönség asszisztál nekik, mire rendkívül nagy botrány tör ki, amely 15 percre megakasztja a játékot. A Bástya nagynehezen hajlandó folytatni a mérkőzést, amelynek további során a Hungária lehengereli.

Rádiók figyelmebe. Megjelenik a Csoda 4 kapcsolási könyv, mely a Philips laboratóriumban kipróbált 10 legmodernebb vevőkészülék tartalmazza 17 eredeti nagyságu szabásmintával. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára 60 lej. és portó.

Elkészült az ötödik német páncélos-cirkáló. Berjnből jelentik: A Lokalanzeiger tudósítója jelenti Bremenből, hogy az ötödik német páncéloscirkáló elkészült. Vízreboasztásának időpontját még nem állapították meg.

A vélegesen megállapított nyugdíjak felülvizsgálása. az eddig nyugdíjban még nem részesített esküt nem tett tisztviselők, régi nyugdíjasok, hadirokkantak, hadiözvegyek nyugdíja vagy segélye kérhető a nyugdíjtörvény módosításáról szóló új törvény alapján. Magyar fordítása kapható dr. Mandel Fordító irodájában. Cluj, Str. Memorandului 9. Ára 20 lej.

Amerikai hajóstársaságok rendes járatot szerveznek Szovjetorszozság és az Egyesült Államok között. Newyorkból jelentik: Megegyezés jött létre az amerikai hajóstársaságok és a szovjetkormány között, melynek értelmében a hajóstársaságok egyelőre képtelenként utasszállító gőzöst indítanak mindkét irányban.

Parker Gilbert-t nem érte autószerencsétlenség. Newyorkból jelentik: Căfolják azt a hírt, hogy Parker Gilbert jóvátételi főbiztosát autószerencsétlenség érte volna. Sir Parker Gilbert, a kaliforniai Monterey közelében tényleg szerencsétlenül járt, de nem azonos a jóvátételi főbiztossal. Az autó lezuhant az utasterről és Sir Parker Gilbert, aki gazdag angliai főrend s jelenleg kiránduláson van Amerikában, karján sebesült meg.

Paderovskii vakbélgyulladásban megbetegedett. Párisból jelentik: Az Excelsior tudósítója jelenti Lausannéból, hogy Paderovskii volt lengyel köztársasági elnök, a világhírű zongoraművész vakbélgyulladásban megbetegedett. Szanatóriumba szállították, ahol sikeres operációt végeztek. Paderovskii már túl van az életveszélyen. Állapota iránt állandóan érdeklődnek Svájc és Európa minden részéből. A volt elnök egy hét múlva gyógyultan hagyhatja el aszanatóriumot, akkor folytatni fogja svájci üdülését Montreauxban.

Vihar és fagy Angliában. Londonból jelentik: A főváros és környéke több, mint egy hónapja nem esett az eső. Ilyen szárazság 1858 óta nem volt Angliában. Az ország északi részében tegnap viharok voltak és Liverpoolban a hatalmas szélrohámok miatt számos hajó nem tudott menetrendszerű időben, óceáni útjára indulni. Mint a meteorológiai intézet jelenti, az ország több pontján ma éjjel a fagypont alá szállott ahómérséklet s rendkívül hideg széljárás uralkodik.

Öngyilkosságot követett el felesége és kilenc gyermeke szemelattára, hogy érelmeszesedése ellen nem használta a még minden esetben bevált Cigelkai jódtartalmú Lajos gyógyvizet. Ismertetőt bárkinek ingyen küld a Cigelkai jódos gyógyforrás romániai vezérképviselője Arinis (Egerhát) jnd. Salaj.

A huedini folyó év szeptember hó 20. és 21. napjaira eső országos állat- és kizakóvársár. miniszteri engedély folytán folyó év szeptember 23 és 24 napjain lesz megjavva.

Gyomorégést rögtön szüntet, gyomor-fekélyt rövid idő belül gyógyít, gyomor-savtúltengés elmarad, ha e bakt ellen a CIGELKAI JÓDOS GYÓGYFORRÁSOK hydrocarbonatos István-vízét issza. Kérje mindenütt. Ismertetőt küld a cigelkai források romániai vezérképviselője Arinis (Egerhát), jud. Salaj.

Szenvedő nőknél a természetes Ferenec József keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkiürítést idéző elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a Ferenec József víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. A Ferenec József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Zsidó Színház. זידישע שפיל

STRAMER

Amerikából visszaérkezett színtársulata szeptember 26-ikáig

Máramaros-szigeten

vendégszerepel.

A Magyar Művészet pazar kiállítású folyóirat évenként többszáz eredeti képpel, nagyalbum-alakban. Kérjen ingyen illusztrált prospektust Egyes szám ára 180 lej **LEPAGE-tól** Cluj Előfizetési ár egy évre 1.500 lej félévre 800 lej

SZÍNHÁZ

A Magyar Színház
Kedden: Volga
6. szám,
Szombaton este: 9
deklivdrá
Premiére-b
83.)

Csütörtök este
Napibérlet
Pénteken este
Napibérlet
Szombattól kezd
kezdete fél

Szombat este fél
Napibérlet
kilencor!
Szombaton este
jeli előadás,
gyon olesó
árai: 50, 40,
szám 37.)

Vasárnap d. u.
thy György
helyárrakkal,
20 és 10 lej.
Vasárnap 6óra
ujdonság, 5
val, Tompa
ral, Sorozat
Vasárnap este 9
leány. (László
Béretszünet
Hétfőn este fél)

(László And
pibérlet 7 sz
Kedden, október
napokon: S
idei évad

A Magyar S
Kedden, szept. 2
mier! 1. Sz
először! A
Szinmü 8 fe
Vivian Gibso
2. A sárge
8 felvonásba
Dix.) 3.
kettős műso
sok! Hélyár
Szardán, szept.
1. Szerelmi
szőr. A legm
mü, 8 felvon
vian Gibson
Sárga kajó
felvonásban
Dix.) 3. Pöt
tős műsor!

Csütörtökön, sze
kor: 1. Az
Jannings m
szedelmes h
násban. P
ton.) 3. P
Két és félór
30, 20 és 10

Pénteken, szept.
1. Az ójsodo
mesterekorá
(Vigjáték, 7
ben: Esther
Rekord műs
adások, Hel
Szombattól, szept
előadások kezd
Szombattól kezd
és félhét ó

Szombaton, szept
kor: 1. Az el
nings mester
bübáj. (Vig
szereplő: Es
nek. Rekord
előadások. E

Vasárnap, szept.
Puszták törv
vas. Kalan
16: Tim imC
10 lej.

Corso-film
Kedden 5, 7, 0
conier, Rich
génye. Nag
de és. P6sz
és Hans St

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Kedden: Volgabár. (4-edszer. Napibérlet: 6. szám, B. Sorozatszám 32.)

Szombaton este 9 órakor: A pók (Amerikai detektívdráma. Ujdonság, először. Premiére-bérlet 6 sz. Sorozatszám 33.)

Csütörtök este 9-kor: A pók (2-odszor. Napibérlet 6 sz. C. Sorozatszám 34.)

Pénteken este 9-kor: A pók. (3-adszor. Napibérlet 7 sz. A. Sorozatszám 35.)

Szombatától kezdve a színházi előadások kezdete fél 9-kor.

Szombat este fél 9-kor: A pók (4-edszer. Napibérlet 7. sz. B. Kezdeté pont fél kilenckor! Sorozatszám 36.)

Szombaton este 11-kor: Tyukketree. (Fjéjjeli előadás, csak felnőtteknek; nagyon olcsó mozihelyárral. Jegyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 37.)

Vasárnap d. u. 3-kor: János vitéz. (Solthly Györggyel. Nagyon olcsó mozihelyárral. Jegyek árai: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 38.)

Vasárnap 6 órakor: Volgabár (Operette-ujdonság, 5-ödször. Kondor Ipolyával. Tompa Bélával. Hász Aladár. Sorozatszám 39.)

Vasárnap este 9-kor: Az utolsó Verebély leány. (László Andor vendégjátékával Béjatszűnetben. Sorozatszám 40.)

Hétfőn este fél 9-kor: Mesék az irógépről (László Andor vendégjátékával. Napibérlet 7 sz. C. Sorozatszám 41.)

Kedden, október 1-én és a rákövetkező napokon: Szólik az asszony! (Az idei évad nagy sláger-operettje.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden, szept. 24-én 4 és félhétkor: Premier! 1. Szerelmi láz. (Kolozsvártól először! A legragyogóbb ujdonság! Színmű 8 felvonásban. Főszereplők: Vivian Gibson, Hans Junkermann.) 2. A sárga kalóz. (Kalandor történet 8 felvonásban. Főszereplők: Richard Dix.) 3. Pótképek. Nagyszabású kettős műsor. Két és félórás előadások! Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Szerdán, szept. 25-én 4 és félhét órakor: 1. Szerelmi láz. (Kolozsvártól először. A legragyogóbb ujdonság! Színmű 8 felvonásban. Főszereplők: Vivian Gibson, Hans Junkermann.) 2. Sárga kalóz. (Kalandortörténet, 8 felvonásban. Főszereplők: Richard Dix.) 3. Pótképek. Nagyszabású kettős műsor! Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Csütörtökön, szept. 26-án 4 és félhét órakor: 1. Az elsodort ember. (Emil Jannings mesteralkotása.) 2. Veszedelmes bűbáj. (Vigjáték 7 felvonásban. Főszereplők: Esther Ralston.) 3. Pótképek. Rekord műsor! Két és félórás előadások. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Pénteken, szept. 27-én 4 és félhét órakor: 1. Az elsodort ember. (Emil Jannings mesteralkotása.) 2. Veszedelmes bűbáj. (Vigjáték 7 felvonásban. Főszereplők: Esther Ralston.) 3. Pótképek. Rekord műsor! Két és félórás előadások. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Szombatól, szeptember 28-tól kezdve az előadások kezdetének ideje megváltozik. Szombatól kezdve az előadások 3 órakor és félhét órakor kezdődnek.

Szombaton, szept. 28-án 3 és félhét órakor: 1. Az elsodort ember. (Emil Jannings mesteralkotása.) 2. Veszedelmes bűbáj. (Vigjáték 7 felvonásban. Főszereplők: Esther Ralston.) 3. Pótképek. Rekord műsor! Két és félórás előadások. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Vasárnap, szept. 29-én délelőtt 11 órakor: Puszták törvénye, vagy A Texasi lovas. Kalandor történet. Főszereplők: Tim Mc. Coy. Helyárak: 15 és 10 lej.

Corso-filmszínház műsora

Kedden 5, 7, 9 órakor premier. Vill Falconier, Richard Voss világhírű regénye. Nagyszerű felvételek és rendezés. Főszereplők Maria Jakobini és Hans Stüwe.

Szerdán 5, 7, 9 órakor „Villa Falconieri”, Richard Voss „Asszony és a költő” című regénye filmre feldolgozva, 9 hatalmas felvonásban. Mesteri rendezéssel. Főszereplők: Maria Jakobini, Hans Stüwe és Éva Gray.

Csütörtökön 5, 7, 9 órakor „Villa Falconieri” Richard Voss „Az asszony és a költő” c. nagy hírű regénye filmre feldolgozva. Főszereplők: Maria Jakobini, Hans Stüwe és Éva Gray.

Pénteken 5, 7, 9 órakor nagy premier. Gróf Monte Cristo. Alexander Dumas világhírű regénye után. Teljesen új és eredeti rendezés. Extra produkció. Főszereplők Lil Dagover, Jean Angelo, Mari Glory.

Select mozgó

Szeptember 24. Vörös ügyész, társadalmi dráma, főszereplők Bernhard Goetzke. Előadások kezdete 5, 7, 9 órakor.

Szeptember 25. Ave Maria premier, főszereplők Iris Arlan, Verner Pitschau. Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor. 3-kor mélyen leszállított helyárak. 5, 7 és 9 órakor orgona, ének- és szóló.

Uránia mozgó

Szeptember 24. Kínai papagály, izgalmas detektívdráma, főszereplők Marion Nixon.

Szeptember 25. Kínai papagály, izgalmas dráma San-Francisco kínai negyedéből, Marion Nixon-nal.

Szeptember 26. Levegő királya, izgalmas rendőrfilm, gyönyörű felvételekkel.

A színházi iroda közleményei:

Holnap este: A POK premijere. Fel-fokozott kíváncsisággal és rendkívüli izgalommal várja Kolozsvár közönsége a holnapi estét. Holnap fogják bemutatni

az utóbbi évek legérdekesebb amerikai darabját, a Pók-ot. A Pók több, mint 5000 előadást ért meg Newyorkban s Európa minden nagy városának közönségét is lázba hozta. Gyöngye idegzetűeknek nem ajánlatos megnézni A pókot, amelyben az egész közönséget letartóztatják s előadás végéig fogva tartják. A pók történet, de egyben kacagató is, mint a legötletesebb francia bohózat s olyan színes mint a legváltozatosabb revü. A pók-ot gondos előkészületek után, a Tóth Elek rendezésében fogja holnap este a közönség megismerni. A pók négy egy másutáni estére: szerdára, csütörtökre, péntekre és szombatra van kitűzve.

Szombatól: előadások kezdete pont félkijenckor. Szombatól kezdve az előadások korábban kezdődnek. Szombatól pont félkijenckor kezdődnek az esti előadások. Kivéve a vasárnapi estét, a midőn egyelőre megmarad a 9 óras kezdés.

Ma és holnap: Szerelmi láz és Sárga kalóz — a magyar színházban. Oriási sikert aratott a magyar színház tegnapi nagyszabású kettős műsora: A szerelmi láz című ujdonság tényleg lázba hozta az egész közönséget a Sárga kalóz izgalmas érdeklődést váltott ki. Ez a hatalmas két és félórás tartó kettős műsor már csak ma és holnap látható.

Figyelem! Elsodort ember — Emil Jannings a magyar színházban. Csütörtöktől kezdve a magyar színház mozi-műsorán az Emil Jannings neve fog tündökölni. Leghíresebb szerepében, az Elsodort ember-ben csodálhatjuk ismét Emil Jannings művészetét. Az Elsodort ember mellett Esther Ralstonnal a főszerepben a Veszedelmes bűbáj is látható. Előadások: csütörtökön és pénteken 4-kor és félhétkor, szombaton pedig 3-kor és félhétkor. Helyárak 30, 20 és 10 lej.

Közgazdaság

Nehézségek a nemzetközi nyersacélkattal meghosszabbítása körül

A nyersacélkattal szeptember 26-án Bécsben elkezdődő tárgyalásai előrelátóan rendkívül izgalmasak lesznek. Az ezévi nemzetközi konferencián ugyanis, mint elsőrangú fontosságú pont szerepel a nyersacélkattal szerződésének teljes új kialakítása. Előrelátóan ez nem fog könnyen menni. A német acélművek ugyanis a kattelban való további részvételt feltételül a kivánságok egész sorozatát tűzték ki. Elsősorban kvótájuk fel-emelését kívánják, miután nézetük szerint a jelenlegi kvóta a birodalom területén lévő acélművek teljesítőképességével egyáltalában nem áll arányban, ezenkívül pedig ragaszkodnak ahhoz, hogy a felgyártmányok részére a kattelba tömörült államok létesítsenek nemzetközi eladási szervezetet. Ezzel szemben Luxemburg ama követelést terjeszti elő, hogy szűnjön meg a németek kivételes kezelése az export túllépése esetén fizetendő

pónálé kiszabása terén. A helyzet az, hogy amennyiben a németek hozzájárulnak a kivételes elbánás megszüntetéséhez, úgy Franciaország, Belgium és Luxemburg nem zárkoznak el a német kivánságok teljesítése előtt. Egyébként valószínűleg a szerződés megreformálására a konferencia alkalmával még nem kerül sor. A bizottság ugyanis, melyet még a múltévi brüsszeli konferencián küldtek ki az új acélszerződés elkészítésére és megszövegezésére, mindezekig még nem készült el munkájával és alig van valószínűség arra, hogy szeptember 26-án a konferencia kezdetéig elkészül vele. Ilyen körülmények között valószínű hogy amennyiben Németország és kattel társai az előbb elmondott problémák terén megegyezésre jutnak, a jelenleg fenn álló szerződés provizóriumát egy esztendőre meg fogják hosszabbítani.

A Vatikán olasz állampapirokat vásárol. Az európai tőzsdéket általában az üzlettelenség jellemzi. Csupán a római tőzsde a kivétel, ahol az olasz állampapirokban nagy forgalmat bonyolítanak le. Az olasz tőzsde élénkségének, mint Romából jelentik, az az oka, hogy a vatikáni állam belépett a tőzsdekomitensek sorába és nagy tételekben vásárol olasz állampapirokat. Az olasz kormány és a Vatikán között kötött pénzügyi egyezmény értelmében az új államnak Olaszország 750 millió líra készpénzt és gy millión értékű ötszázalékos államközsön-papirt biztosított. A pápai állam azonban kötelezte magát, hogy az olasz pénzügyi egyensúly megóvása érdekében ebből az összegből havonként csupán 40 millió lírát vesz igénybe. Augusztusban a Banca d'Italia, amelynél az értékeket és a készpénzt deponálták, 40 millió lírát kívül még kamat fejében 25 millió lírát fizetett

ki a pápai államnak, amely ezért a 65 millió líráért a római tőzsdén állampapirokat, főleg az olasz kormány által kibocsátott bétszázalékos dollárkölsön papirjait vásárolta, de vett a pápai kincstár néhány magánértékpapirt is, főleg kéniai és feyvergyárak részvényeit.

Áresések a német benzinkattal. Míg a német benzinkattal 29 pfennigés áron tartja a benzinkattal, addig az egyik out-sider cég először huszonhét pfennigért, majd később huszonnégy pfennigért, elkezdte árusítani a benzint, de időközben felbukkantak olyan dumpingelő cégek is, melyek 22 pfennigés, sőt 19 pfennigés literenkénti áron dobtak piacra a benzint. A benzinkattal tagjai a régebbi megállapodás értelmében teljesen meg voltak kötve az árak leszállítása tekintetében és így nem tehettek egyebet, mint azt, hogy az összes német lapokban nyilatkoztatók között közé, melyben azt állít

ják, hogy azok, akik ilyen hihetetlenül alacsony áron tudják árusítani a benzint, melynek literjéért a kattel 29 pfennigét kér, csakis úgy képesek ilyen áron árusítani, ha rossz értékű benzint adnak a fogyasztóknak.

A lovrini Reitter Malom kényszer-egyezségi kérését a napokban tárgyalta le a törvénytörvény. A lovrini malom passzívái 24,335,000 lejt, az aktívái pedig 14,043,000 lejt tesznek ki, hitelezőinek 50 százalékos egyezséget ajánl, amelyet hat részletben fizetne meg az egyezség létrejöttétől számított három részletekben. A kétféle Ella Malom aktívái 6,947,000 lejt, passzívái 12,696,000 lejt tesznek ki. Az Ella Malom szintén 50 százalékos egyezséget ajánl ugyanolyan feltételek mellett, mint a lovrini malom. A bíróság mindkét kérelemnek elvben helyt adott és a hitelezők értekezletét október 24-re hívta össze. A lovrini malom 1929. október 19-ig az állami illetékek és költségek fedezésére 434,000 lejt, a kétféle Ella Malom pedig 234,000 lejt köteles letétbe helyezni.

Uj alapokra helyezi a Casa Autonoma a monopóliumvédékek kereskedelmi vezetését. A Casa Autonoma igazgatósága elhatározta, hogy az állami monopóliumvédékek kereskedelmi vezetését teljesen új alapra helyezi. A Casa Autonoma nagyszabású tranzakciókat hajjt végre gyárak modernizálása terén is. A sókvitel intenzívebbé tétele érdekében az állami monopóliumvédékek vezénigazgatósága elhatározta, hogy a só árát a közeljövőben 60 százalékkal le fogja szállítani. Az okiráltságban az erdélyi rendszerhez hasonlót. Van sóraktárakat fognak felállítani, amelyekkel meg akarják akadékolni az utóbbi időben lábrakapott nagyarányú sóspekulációt. Ezeket a sóárudákat bontással rendelkező érdeklődőknek adják leírbe.

Már több mint

15.000

kötet könyv

áll rendelkezésére magyar, német, francia, román, angol nyelven az

Uj Kelet

olvasóinak!

A világirodalom leghíresebb íróinak művei.

A külföldi, vagy erdélyi könyvpiacra megjelent összes ujdonságok azonnal megkaphatók.

Az Uj Kelet olvasói a „Dante” kölcsönkönyvtárban havi 50 lejt helyett csak 30 lejt kell fizessenek. A könyvek naponta cserélhetők, tehát olvashatja a könyvpiac legújabb szenzációit és a klasszikus irodalom legkiválóbb remekait

napi 1 lejtért.

Dante kölcsönkönyvtár Cluj, Str. N. Iorga 5. (Jókai-u.) Vidékre, fűrdőre prospektust

Egyetlen magyarnyelvű

Kóser szakácskönyv

Írta: Ganz Ábrahámné. Ára 200 lejt (és portó). Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

AZ Ő NEVÉBEN...

Irta: AVIGDOR HÁMÉIRI

— Isten veled van. Ne féj. Mutasd meg ezeknek a disznóknak, hogy hős vagy még a halálban is.

Én is odaléptem társamhoz. Nem volt annyi erő bennem, hogy megszorítsam a kezét. Eltuszoltak. Közben mondtam valamit a társamnak, de saját magam se hallottam a szót. Rövid, fojtó, sós könynyektől átittasodott szó lehetett. S viszontértünk helyünkre.

Sők, az emberek — pfuj, az emberek! — kis zsámolyt állítottak a fal mellé, rá-tuszkolták társamat, két kezét oldalt fel-emelték, voltak egy hosszú szegyet — s én nézem, nézem — s én nem csukom le szemem — bedugták a szegyet a markába. Társam nem hallatott hangot, csak alsó aikát összeharapta és elfojtortotta arcát. Fejsze-felével kezdtek verni a szegyet. Társam mélyen, hosszan fújni kezdte, úgy lélegzett, mint egy rossz furulya, sők csapják, csapják a fejszét, a szeg már megy a falba. A tiszték isznak és az egyik hátraszó! — Ugy, ugy gyerekek! — Az egyik tiszt kimegy „Rögtön jövök” — mondja. A kezéből vér folyik — piros vér. A második tiszt is kimegy. S én nézem — oldalt fordítom a fejem és oldalról nézem. Bévérük a második szegyet a második közfejbe. Társam egy hosszú, mély, gyenge, reszkető, kutyavonítási-szerű hangot hallatt — a hang foszlányokba tör, örült, oldalt fordítja fejét, ránk néz — oh, szemek! lehunytja őket. — Borzasztó fájdalmat érezek... Hol? — A markomban rettenetes fájdalmat érezek. — Nem, a mellemben, — a szívem alatt... A kifeszített feje oldalt dől — homlokomra fekete-vörös fátol ereszkedik és mindent eltakar... A kalapács ver, ver...

Borzasztó sikoly —! A szerencsétlen létepi magát a falról és vad, borzalmas erővel ráveti magát a körötte álló emberekre. Jobbra-balra üt, kezével, lábával, mint egy vak, dőf a fejével, rugkapalozik — az emberek meg akarják köztözni, de nem bírják megfogni. Üt, rug, pofoz, dőf, az egyik katona kezéből kikapja a fejszét, jobbra vag, balra vag, az emberek megijednek, oldalt rugnak, „fogjátok le! fogjátok le!” — kiabálják. A tiszt átkozódik és kiabál és a fejből csurgó a vér, kezéből is folyik, az egyik a földön fekszik a fejn sulyos sebbel, a magyar fiu ugrik egyet és ráival, üsd! üsd! nem az apád! Üsd, testvér, vágd! — A fiu egymáshoz dörgöli kezét és kiabál az örömtől, a győzelemtől, az örülettől, fogcsikorgatva, emez mint egy megszabadult vadállat üt, üt, embereket, üvegeket, mint egy vak... Azután, amikor már lefogták, leveti magát a földre halott társuk mellé, elnyulik, hörög egyet, mint egy levágott ökrök és elhallgat. A szájából vér folyik és habzik. A tiszt kivészi a revolvert és beléle egyszer, kétszer, háromszor... Azután hozzánk lép, kezében a revolverrel, nekünk szegezi, s reszkető kez

lehanyatlik. Egészen közel lépett hozzánk és a világ legtermészetesebb és legnyugodtabb hangján jelentette ki:

— Nem, nem! — mondta, rekedten, miközben fejből és kezéből csurgott a vér. — Nem öltek meg benneteket. Láttátok itt ezt a vért? — kérdezte, rámutatva a fejn tatóngó sebre. — Láttátok? Nem, nem öltek meg benneteket. Élve temettek el benneteket. Nem kettőtököt egyszerre, — nem. Te fordult a magyar fiuhoz — te állsz és nézed, azután kerül rád a sor. Fogjátok le őket!

A tiszték magukkal voltak elfoglalva. Az egyik katona vattával jektötte a tiszt fejébét, a tiszt ivott még egy pohár rumot, társai szintén ittak, káromkodtak és csodálják a zsidó katona természetfölötti erejét, amivel nem bírtak megbirkózni.

— Megbolondult, — mondta az egyik önmegelégedetten. — meghibbant az agya és ezért... Hiszen különben megbirkóztunk volna vele alaposan, — ezzel le is dült a locóra. — De ezt a keőt jól meg kell köztözni, nehogy meg találjanak bolondulni...

— Ezek már nem fognak többé megbolondulni, — mondta a tiszt. — én, — én megmutatom majd nekik, én megtanítom őket mőresre. — Jól kössétek meg őket!

Közben megköztözték bennünket. Nem ellenkeztünk. A szíj és a vékony spárga erősen vágta a kezem. Ugy állottunk mindketten hátrakötözött kezzel. Nem éreztem semmi fájdalmat se fölelmet. — melegem volt, nagyon melegem. Forró verejték ütött ki rajtam, de különben semmi bajom nem volt.

A tiszt odalépett magyar bajtársamhoz. — Szégyeld magad, — mondta neki. — Lesülhet a bőr a kőpedről — Te keresztény vagy?

Jól az arcába néztem Andrásnak. S ha nem tudom, hogy ő nem zsidó, akkor abban a pillanatban elhiszem, hogy tényleg zsidó. Mondani akartam neki valamit de nem volt annyi erőm, hogy megmozgassam a nyelvemet. Meg akartam ölelni, de a kezem le volt kötve...

— Nos, ha zsidó vagy, — szólt hozzá a tiszt, — úgy... elítélünk téged, mint egy zsidót, úgy itélünk el téged, mint őket!

Ezeket mondta és szemé egy tüzelt, mint két pokoli fátyla.

Azután embereihez fordult és kiadta a parancsot:

— Gyerekek, menjetek és ássátok meg a sirt!

Az emberek elmentek.

Valaki a tiszték közül felállott és mondta:

— Hadd el ezeket a kutyákat! Menjtek a fészkes fenébe! Lőd őket agyon, röpíts golyót a fejükbe és punktum. Elegem van már belőlük... (Vége következik).

Könyvszenzációk!

1. Berendné: Istenek és ösztönök. Füzve 190, kötve 258 lei.
2. Komor Fischmann S. utó-dai. Füzve 190, kötve 258 lei.
3. Millikán: Tudomány és vallás. Füzve 130 lei.
4. Wodehouse: Forduljon Pámithez. Füzve 55 lei.
5. Hamsun: Uj föld. I-II. Füzve 170 lei.
6. Swinnerton: Estétől reggelig. Füzve 102 lei.
7. Coster: Nászutazás. Füzve 102 lei.
8. London: Vadon szava. Füzve 102 lei.
9. Göncz: A tennisjáték. Füzve 150 lei.
10. Karinthy: Minden más-képpen van. Füzve 231, kötve 313 lei.
11. Ibanez: Mare nostrum. Füzve 194, kötve 272 lei.
12. Kodolányi: Két leány-arc. Füzve 136 lei.
13. Boccaccio: Dekameron. I-III. Kötve 2040 lei.
14. Ewers: A vörös kő. 2 kötet füzve 330, kötve 476 lei, a két kötet egybe-kötve 408 lei.
15. Molnár Ákos: Végre egy jó házasság. Füzve 163, kötve 231 lei. (Mikszáth pályadíjas regény)
16. Kádár: Heggesztés kézikönyve. Füzve 238 lei.
17. Barna: Vas- és fémipari kézikönyv. II. kiadás. Füzve 340 lei.
18. Koltai: Utburkolatok. Kötve 408 lei.

Kitölteni, levélben beküldeni:

T. Uj Kelet könyvszállya Cluj.

Kérem címenre utánvételt a „Könyvszenzációk” számait megküldeni.

Név:

Cím:

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő. Jeltűs levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Külföldi kereszthurok, egészen új, fekete zongora 8.000 leért eladó. Megtekinthető Triska zongorakárában, Str. Saguna 14. Telefon 419.

KÉTSZOBAS komfortos lakást keresek, lehetőleg a belvárosban. Cím: dr. Munteanu ügyvéd Str. Regina Maria 32.

BÉLYEGGYŰJTEMÉNY 1200 bélyeggel olcsón eladó. Cím a kiadóban.

BRASSÓBAN jól érkeznél csak a Metropol ort. kóser étteremben lehet.

FIATAL özvegy, gyógyszerésznő férjhez óhajt menni okleveles gyógyszerészhez. — Ajánlatokat „Patika tulajdonosné” jelige alatt kiadó továbbított. Csakis teljes című levelekre válaszolok.

EOY jól bevezetett vendégio berendezéssel, betegség miatt átadó. Cím a kiadóban.

KERESTETIK jó megjelenésű fiatal ember, aki a hirdetés szakmában járatos. Ajánlatok Rudolf Mosse S. A., Cluj.

KERESÜNK október 1 vagy 15-iki belépésre egy izr. nőtlen fűszeres segédet, ki az angolban teljesen járatos. vas-szakmához is érő előnyben részesül. Ajánlatokat fizetés nélkül megjelölésével kér. Deutsch și Oești Luduş.

Prima emydd fajszóimot kóser husvét (sef pesach) musnak szeretném eladni. Ter. néskilátás cca 150 hl. Születés 8 okt. 16-tól bármilyen időben, bekerített területen. Levélben érdeklődésekre felelőlegősítást ad. P. nichel Lázár szőlőbirtokos Alud.

Friss kóser bivaly- és tehéntej naponta kész, csészákban és betgeknek állandóan egy tenelől fejve, hahoz szállítva is kapható. Ugyanott állandóan friss kóser tej, turó és vaj is kapható. Schwartz Ignác Strada Julia Manin (Szentgyház-u.) 24.

MEGVÉTELRE kerestetik Graetz hatkötetes zsidó történet. Ajánlatok a kiadóba, ármegjelöléssel.

ELADÓ antipue és más butorok, tükör, konyhadények. Sr. Elisabeta 4.

AZ OKOS ÉLET

TITKA

 Utmutató az egészséghez, boldogsághoz. Nagy remek illusztrált

Athenaeum albumfüzetek.

INGYEN

 küldünk ki vonatos ismerető füzetet.

- 1-2. „Ne koplalj, de légy karcsú!”
- 3-4. „Éljen így!”
- 5-6. „Vigyázz a gyermekedre!”
- 7-8. „Dáma és Gavallér.”
- 9-10. „Az én kutyám.”
- 11-12. „Szeresd otthonodat!”
- 13. „Terítés-Tálalás.”

Kettős szám 62 Lei, a 13. szám 34 Lei. A teljes sorozat: 400 Lei.

T. UJ KELET könyvszállya Cluj-Kolozsvár.

Kérem utánvétellel az Athenaeum-füzetek számát.

Név:

Cím:

Hirdessen az Uj Keletben

Tökéletes magyar-német lexikon a most megjelent új kiadása magyar-német és német-magyar nagy Kelemen Szótár

1924 oldal, 932.420 sor. Egymillió német és magyar szó, fogalom, szak kifejezés, tehát egyedülálló magyar könyvtár. Félbörkötés. 3500 lei részletárban, 300 leies havi részletre. A szelvényt tessék ki vágni, kitölteni, beküldeni.

T. UJ KELET könyvszállya Cluj-Kolozsvár.

Kérem a „Nagy Kelemen”-t 3500 lei részletárban az Uj Kelet részletosztály utján 500 lei utánvétellel 300 leies részletre, ha nem, az egész eszedekes. — Kérem 3000 lei készpénzárban.

Név:

Cím:

A Che

A szomorú... se, de annál... képen az elmu... antiszemita exc... szágban. Cuz... arab hősök”... tették el hatá... nai diákkongrés... maga mindene... méretű epilógus... mükben komme... rító brutalitások... csernovitzi gyó... Dornavatrán és... misem természe... tiltakozásunkat... az ország zsidó... madják, inzultá... dobják a vonat... ablakait és haso... tek ezek a fölöt... és a hang. ar... lelőten megbont... egy kissé fásult... is lett a platonit... szu esztendők... csoda. Hiszen v... ban, ahogyan m... jajainkat és kö... idő óta hordjuk... dalmak fenekell... Kivételes öröm... nek megállapítá... vető események... kolozsvári korm... itelő szavakat ta... bélyegzésére. A... „Patria” beigert... ugyan, senki a... tett kezekkel as... gek közül nincs... minden jogunk... „Patria” szavain... ben. Mi mégis a... bözöttet jeleivel... Gyula einöklete... vatalos lapjának... demokrata és t... nemzeti parasz... ben egy új éra... és ha tudjuk is... mákonyával leré... kilengéseiben ne... tabula rasat es... ben a dolgok m... cióját, a hivatal... sítak első jele... Van azonban K... egy gyermeklap... erdeleyi nemzeti... ja, azé az organ... rilisában, a nem... netének egyik le... ban az avereszká... zeti parasztpárti... zás jegyében tor... erkölcsök tisztas... tisztolétének lege... és amelvet mi. n... gyógyult konst... szerebünk udvoz... vezetői ma felelő... a kormányzás gé... hogy azok a fia... kesztés nehéz m... az ideológiát és... litást képviselik... vezetett létrehoz... nyekkel kapcsolat... és disszonáns har... hasábjairól. „A sz... a világ meghódít... sági legázását t...